

PREZENTAREA, AMENAJAREA ȘI EXPLOATAREA TURISTICĂ A ARIILOR PROTEJATE STUDIU DE CAZ – REZERVAȚIA GEOLOGICĂ DETUNATA GOALĂ

*Prof. CORNEL GHEORGHE RESIGA
Colegiul Național „Avram Iancu”, Cîmpeni*

ABSTRACT. Presentation, layout and tourism recovery of protected areas. Case Study - Detunata Goală geological protected area. “Abrud Country”, the area where geological protected area Detunata is empty, has significant tourist resources, but the economic development almost exclusively on mining and quarrying. Restructuring of mining has led to a large number of unemployed, which is the only alternative: development and exploitation of touristic potential area. Most of the attractions is the geological protected area Detunata empty. This is a volcanic basalt neck columns formed by flaring the top. The paper presents a development project of this geological reservation.

Key words: geological protected area, touristic potential area, basalt, neck.

Practicarea turismului în ariile naturale protejate este un tip special de turism. Avem destule exemple de arii naturale protejate ajunse în diferite stadii de degradare datorită presiunii turistice. Ne punem atunci pe drept cuvânt întrebarea: până la ce nivel poate „suporta” o rezervație naturală, presiunea masei de turiști?. Tocmai de aceea este necesară dimensionarea turismului la nivelul de suportabilitate (sustainability) al ariilor naturale protejate astfel încât să nu se deprecieze potențialul natural valoros, iar natura să fie ocrotită fără a se împiedica accesul turiștilor în aceste arii protejate.

Cu toate că „Țara Abrudului”, zona în care se află rezervația geologică Detunata Goală, dispune de importante resurse turistice (naturale și antropice) de mare valoare și atractivitate, ea a evoluat și s-a dezvoltat până la începutul secolului XXI aproape exclusiv pe baza industriei miniere extractive. Această orientare economică greșită a neglijat realizarea unei dezvoltări durabile alternative, bazată printre altele și pe turism. Această politică a condus la o dezvoltare dezechilibrată, cu urmări economico-sociale negative în ultimele două decenii. Restructurarea mineritului a pus locuitorii zonei în fața situației de a căuta

alternative pentru atenuarea șocului economic și social generat de măsurile impuse acestui sector economic. Una dintre alternative ar fi și trecerea la amenajarea și exploatarea turistică a potențialului zonei, inclusiv a ariilor protejate de aici. Una dintre cele mai cunoscute arii protejate de aici este rezervația geologică „Detunata Goală”, pe care o vom lua într-un studiu de prezentare cu propuneri de amenajare și exploatare turistică, ce poate contribui la o perspectivă de dezvoltare durabilă a zonei.

1. Categoria și importanța rezervației

Rezervație geologică, arie protejată cu scop de protecție și conservare a unui fenomen geologic foarte rar (coloane bazaltice), cu valoare științifică și peisagistică. Acest tip de rezervație corespunde categoriei IV I.U.C.N. (Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii) adică arie de gestionare a habitatelor, arie protejată, administrată în special pentru conservare prin intervenții de gospodărire. Atragerea în exploatare turistică presupune un management diferențiat care pe lângă măsurile active de protecție să cuprindă și activități turistice și educative organizate.

2. Situația administrativă

Este situată în comuna Bucium, sat Bucium Șasa (la 3 km NE de centrul de comună), la cca. 15 km de orașul Abrud, în jud. Alba (la 70 km de la Alba Iulia).

3. Poziția geografică și originea numelui:

În Munții Apuseni, Munții Metaliferi (vezi harta turistică a Țării Abrudului), în

bazinul superior al văii Buciumului (afluent al văii Abrudului). Topografic pe foaia de hartă Gauss L-34-71-A-b (scara 1/25.000) și de coordonate: 46°17'10" lat. N și 23°12'15" long. E.

Datorită acțiunii agenților externi (gelifracția și dezagregarea fizică), în timp de mii și mii de ani, coloanele prismatice din frontul vestic al edificiului subvulcanic se desprind și sub acțiunea gravitației se rostogolesc cu un zgomot asurzitor, ca niște tunete, (detunături) amplificate de ecou spre zonele din jur, de aici denumirea dată de localnici – Detunata.

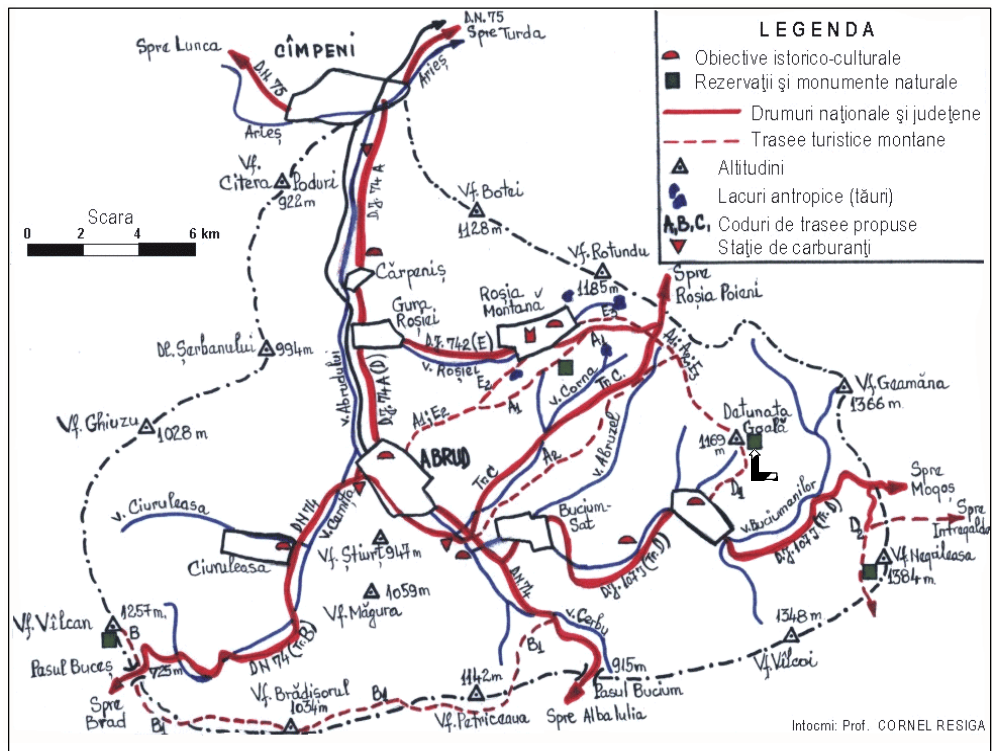

Fig. 1. Țara Abrudului - harta turistică

4. Forma de proprietate și modul de folosință al terenului

Ocolul silvic+Domeniul particular;
neproductiv, parțial pădure.

Principalele tipuri de folosință sunt:

- fânețe și pășuni aparținând proprietarilor particulari;

- pădurile-domeniu public administrate de Regia Națională a Pădurilor.

Custodele actual este Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA - Direcția Silvică Alba (Ocolul Silvic Alba Iulia).

5. Căi de acces

a) Rutiere:

- pe DN74/DN74A, dinspre Alba Iulia, Brad, Cîmpeni și Abrud, până la Bucium Cerbu, apoi pe DJ 107I până în satul Bucium Șasa (centru de comună), iar de aici pe poteci și drumuri de căruță (cca. 3 km);

- pe DJ107I, de la Aiud (de pe E 81) prin Ponor – Mogoș – Bucium Șasa (drum județean în mare parte nemodernizat), iar de aici pe poteci de munte și drumuri de căruță (cca. 3 km);

b) Pe poteci (parțial marcate) și drumuri de căruță dinspre:

- șoseaua industrială ce urcă pe valea Cornii (ramificație din DN 74, în satul Gura Cornii), o ramificare spre sud, prin satul Jurcuiești (traseul „vine” din comuna Roșia Montană);

- din orașul Abrud (cărări nemarcate) și comuna Roșia Montană;

- din satul Bucium Șasa pe două variante: pe culmea Dealului Cioculești (cea mai folosită), cca. 3 km sau pe valea Șesei pe DC 117, iar din preajma ultimei concentrări de case a satului Valea Șesii o potecă ne duce spre est la rezervație;

- de la rezervația botanică Poiana Narciselor.

Mai multe amănunte privind accesul vor fi prezentate la analiză și propuneri ce privesc accesul spre obiectivul turistic rezervația geologică Detunata Goală.

6. Suprafața, anul înființării și obiectul ocrotirii

Suprafața rezervației este de cca. 24 ha și se întinde între limitele ce încadrează masivul de coloane bazaltice columnare ce culminează la 1158 m. Este prima rezervație geologică din țara noastră, înființată în anul 1936, document reînnoit prin Hotărârile Consiliului Județean Alba nr. 20 din 27.10.1995 și nr. 27 din 11.06.1999. Dacă ne referim în mare la suprafața rezervației ea este structurată în:

- suprafața strict protejată – cuprinde masivul de coloane bazaltice columnare, versantul vestic (peretele abrupt, în

surplombă) și trena de coloane bazaltice prăbușite la bază (trei „grohotișuri” succesive) de pe versantul vestic al masivului. Suprafața (24 ha) se întinde pe direcția nord-sud pe cca. 600 m și pe o lățime de cca. 400 m pe direcția est-vest.

- zona tampon cu rol de protejare este reprezentată de pădurea din jur și pajiștile din imediata vecinătate, având o suprafață de cca. 40 ha. Aici sunt admise activități tradiționale limitate la valorificare a resurselor disponibile prin practici ecologice, admise, în limita suportabilității mediului: pășunat, cosit, amenajarea de sălașe și mutături, amenajări turistice strict controlate.

7. Structura și evoluția componentelor naturale

a) Clima – este temperat continentală cu influențe vestice resimțite în cantitatea medie ridicată de precipitații – cca. 1000 mm/an, sensibil mai mare decât a regiunilor din imediata vecinătate. Temperaturile medii anuale se înscriu în ecartul 5 – 6°C. Numărul zilelor cu îngheț este destul de mare (peste 120) ce determină un intens proces de gelifracție care afectează puternic frontul vestic al Detunatei, fiind unul dintre factorii decisivi ai desprinderii coloanelor de bazalt din frontul vestic al edificii, ce în zeci de mii de ani au format trena de coloane bazaltice de la bază. Zilele cu strat de zăpadă în medie sunt de cca. 75/an, fapt ce nu favorizează posibile amenajări pentru sporturi de iarnă.

b) Hidrografia. Detunata Goală se află pe o culme interfluvială și ca urmare nu resimte puternic influența directă a nici unei rețele hidrografice. Ea se află în zona de obârșie a unui mic afluent al văii Șasa. De sub trenele (grohotișurile) de coloane bazaltice de la bază, izvorește o apă cristalină și rece (tot timpul anului) ce formează obârșia pârâului Cioculeștilor, afluent pe stânga al văii Șasa. La limita sudică a rezervației, la margine pădurii de conifere, apare un izvor cu apă rece, în jurul căruia s-a „dezvoltat” spontan un loc de popas, foarte slab amenajat. Izvorul

constituie obârșia unui pârâu ce curge spre SV, devenind un mic afluent pe dreapta al văii Buciumanilor.

c) **Solurile** specifice rezervației sunt andosoluri, legate de substratul de roci eruptive. Pe versanții puternic înclinați și pe culmea îngustă a masivului apare roca la zi și litosolurile. Pe suprafața de nivelare din jurul masivului predomină solurile brune acide.

d) **Vegetația** este formată pe latura sudică, vestică și nordică a rezervației dintr-o pădure impunătoare de conifere în care domină bradul (*Abies alba*) alături de care apare și molidul. Pe versantul estic al edificiului subvulcanic s-a format o pădure de amestec fag și conifere. Printre coloanele de bazalt ce formează trena de grohotișuri din vestul edificiului se dezvoltă specii de mușchi, tufișuri de zmeură, o specie de ferigă de dimensiuni mici (*Woodsia ilvensis*) și o floare numită crinul lui Janka (*Lilium Jankae*) – un element de origine balcanică. Versantul vestic al Detunatei este lipsit de vegetație, de unde numele de Goală, ne dezvăluie o spectaculoasă anatomie magmatică.

e) **Ggeologia-geneza și relieful** (vezi Harta geologică a zonei Șasa – Detunata)

Detunata Goală (1158 m) și Detunata Flocoasă (1258 m) sunt două vârfuri ale Munților Metaliferi, vârfuri care chiar dacă nu ating mari înălțimi, și-au câștigat o mare faimă datorită genezei și aspectului lor actual de orgă formată din bazalte cu aspect de coloane prismatice hexagonale ce pot atinge lungimi apreciabile. Detunata Flocoasă își trage numele de la învelișul des de pădure de conifere și amestec ce îi acoperă flancurile și care nu permite o examinare din exterior a structurii geologice. În schimb Detunata Goală, este lipsită de pădure (pe versantul vestic), de unde îi și vine numele, și astfel ne permite să admirăm spectaculoasa anatomie magmatică de tip „orgă bazaltică” a versantului vestic. Acesta este un perete vertical, de cca. 75 m înălțime, în care observăm stivele de coloane bazaltice așezate în rânduri strânse. În bază stau vertical, dar de la jumătate în sus încep să se arcurască și

să se aplece spre exterior (surplombă), pentru a ajunge la vârful edificiului subvulcanic la o înclinare de 40-50°.

Pentru a înțelege modul cum s-au format cele două Detunate trebuie să ne imaginăm întreaga regiune (zonă) cu mult mai ridicată, formațiunile sedimentare cretacice (senoniene și apțiene) în special: conglomerate, gresii, argile marnoase, brezii și gresii calcaroase aflându-se mult peste partea superioară actuală a celor două Detunate. În aceste formațiuni sedimentare, de vârstă cretacică, au pătruns magmele fluide din interiorul litosferei, ajutate și dirijate de fracturi care au fost lărgite și umplute cu magmă, constituind coșuri vulcanice de formă prismatic – tubulară. Magmele au avut o alimentare redusă dinspre punga magmatică din adâncime și deci nu au avut forța să străbată tot învelișul de roci sedimentare și să iasă la suprafață. Magmele s-au acumulat deci subcrustal (în masa de roci sedimentare cretacice, senonian-apțiene), formând câte o umflătură (bombare) în stratele acoperitoare, pe măsură ce ele înaintau și se apropiau de suprafață, unde presiunea stratelor acoperitoare era mai mică.

Magma s-a consolidat și solidificat, aproape de suprafață (magmatism efuziv subsecvent tardiv), sub forma unor corpuri alungite și prismatice, în spațiul din interiorul stratelor de roci sedimentare, formând corpuri subvulcanice, cu aspectul unor pâlnii gigantice, cu partea superioară mai evazată decât baza. Evazarea a fost foarte puternică, peretele vestic al Detunatei Goale prezintă în partea superioară o surprplombă de peste 15 m, cu totul neobișnuită pentru formațiunile de acest tip (neck-uri). Erupțiile ce au dus la consolidarea magmei din cele două Detunate, a reprezentat producerea ultimului ciclu eruptiv-magmatic (al treilea) din Munții Metaliferi, plasat între panonian (sfârșitul neogenului) și cuaternarul inferior.

Ulterior, mult timp după consolidarea magmelor, stratele acoperitoare de roci sedimentare, mai moi, au fost îndepărtate prin eroziune, iar “stâlpu” subvulcanic de bazalte

Fig. 2. Harta geologică a zonei Șasa-Detunata

- 1-bazalte, 2-andezite, 3-dacite, 4-conglomerate, gresii, argile marnoase (Senonian),
 5-strate de Pârâul Izvorului (Albian), 6-brecii și gresii calcaroase, șisturi (Aptian),
 7-șisturi argilo-marnoase negre (Barremian)

a fost dezgolit în partea lui superioară, rezultând ceea ce numim în literatura de specialitate un neck. Fiind mult mai rezistent la eroziune decât rocile sedimentare din jur, a rezistat mai bine agenților externi și proceselor de eroziune, rămânând mai proeminent în relief. El a fost supus apoi continuu unei acțiuni externe intense, ce a condus (și încă mai conduce) la desprinderea de coloane bazaltice de pe versantul vestic, care formează o trenă imensă la bază, compusă din trei acumulări (grohotișuri) succesive la baza abruptului.

Bazaltele de la Detunata Goală sunt constituite din mai multe categorii de minerale: augit, nefelin, olivină și feldspat labrador, la care se adaugă ca elemente accesorii: magnetit, ilmenit, biotit, apatit ș.a. Textura fluidală și aspectul scoriaceu de culoare închisă ne demonstrează că procesul de consolidare al magnei a avut loc spre suprafață și nu la mare adâncime, deci rezultând o rocă magmatică efuzivă-bazaltul.

Modul de geneză, structura geologică și aspectul actual au generat un element natural rar și interesant, ce constituie un ansamblu

peisagistic de o mare frumusețe și spectaculozitate la care contribuie și pădurea deasă de conifere și amestec, din jurul masivului, rezultat al solului acid, au determinat declararea celor două Detunata ca spații protejate, rezervații naturale: Detunata Goală – 24 ha și Detunata Flocoasă – 5 ha.

f) Modul de ocrotire

- nu este marcată prin borne și table indicatoare;
- nu are pază permanentă.

g) Starea actuală a rezervației

- o putem considera acceptabilă spre bună (fapt datorat relativei sale izolări și a accesului mai dificil spre ea);
- rezervația suportă o presiune turistică moderată ce nu periclitează încă starea generală a rezervației;
- pantele abrupte, trenule de coloane bazaltice, coloanele verticale mai mult sau mai puțin fixate, obligă turiștii la respectarea potecii de acces spre creastă, de pe latura nordică;
- exploatarea bazaltelor ca material de

construcție nu se confirmă (datorită condițiilor specifice: izolare, depărtare de spațiile locuite, dimensiunea coloanelor de bazalt etc.);

- nu există în apropierea rezervației un loc bine amenajat pentru popasul turiștilor de aici și resturile lăsate de turiști și numeroasele vetre de foc din jurul rezervației.

h) Pericole care amenință rezervația:

- principalul agent de impact negativ asupra rezervației îl reprezintă dezagregarea, ce afectează "frontul" vestic al Detunatei Goale, de unde se desprind, bucăți de coloane bazaltice care cad pe trena de la bază;

- în imediata apropiere a "zonei tampon" locurile neamenajate și întâmplătoare de popas ale turiștilor rămân cu urme ce modifică aspectul natural: vetre de foc (cu mare pericol deoarece sunt chiar la marginea pădurii); resturile de materiale nebiodegradabile lăsate de turiști; distrugerii parțiale ale vegetației arborescente și a florei din apropierea "zonei tampon".

8. Amenajarea în vederea exploatării turistice a rezervației ca parte a dezvoltării durabile a zonei

Valorificarea potențialului turistic al rezervației Detunata Goala (ca obiectiv turistic), prin organizarea și desfășurarea activităților turistice de vizitare și agrement presupune amenajarea și organizarea ei, adaptarea la cerințele și nevoile turiștilor, dar și asigurarea măsurilor de protecție și conservare. Într-o accepțiune modernă, amenajarea turistică a rezervației se cere a fi coordonată într-o viziune sistemică, ea trebuie considerată ca un sistem recreativ socio-spațial ce trebuie coordonată cu unitatea taxonomică superioară – zona turistică (Țara Abrudului).

Principalele obiective pe care ni le propunem în proiectul de amenajare turistică al rezervației, ca obiectiv turistic sunt:

- valorificarea superioară a potențialului turistic;

- extinderea sezonului turistic prin echiparea cu dotări exploatabile pe o perioadă cât mai mare din an.

La cuantificarea potențialului și elaborarea unei strategii de amenajare și exploatare turistică a unui obiectiv trebuie să plecăm de la o analiză a situației concrete făcută în sistemul SWOT (puncte slabe, puncte tari, amenințări și oportunități (v. tabele).

Ariile naturale protejate au devenit, din ce în ce mai mult, parte a turismului, tocmai pentru că ele reprezintă o stare ideală a mediului înconjurător, mai puțin afectată de presiunea antropică, un spațiu de recreere pentru cei stresați de viața cotidiană. Zonele naturale protejate sunt considerate de specialiștii în geografia turismului ca parte a potențialului turistic natural, resursă turistică ce poate fi valorificată ca atare. Ca urmare a existat și există o dispută permanentă legată de incompatibilitatea între turism, cu toate componentele sale, și protecția mediului.

În cazul de față (rezervația geologică Detunata Goală) trebuie acționat pentru utilizarea controlată a ei ca resursă turistică, printr-o amenajare și exploatare fundamentată pe respectarea "limitei de suportabilitate a mediului" (carrying capacity). De aceea la acest modest proiect de amenajare și exploatare turistică a rezervației trebuie să distingem două paliere: restricții și activități permise în rezervație și măsuri care trebuie luate pentru amenajarea în vederea exploatării turistice a ei.

- exploatarea materialului din grohotișurile situate la baza versanților sau la baza stâncilor izolate;

- executarea de construcții (exceptând cele cu scop de a facilita accesul turiștilor), deschiderea de cariere sau lucrări de îmbunătățiri funciare;

- camparea, aprinderea focului, distrugerea marcajelor, a tablelor și a indicatoarelor; folosirea radiourilor, casetofonelor și instrumentelor muzicale sau a vocii într-o manieră în care să perturbe liniștea;

- practicarea turismului în afara traseelor marcate; interzicerea de deschiderea și

folosirea a altora noi, în afara celor marcate în prezent;

- efectuarea de lucrări agricole și silvice de amploare (cosit, pășunat intensiv, tăieri de regenerare etc.);

- accesul autovehiculelor (în perspectiva amenajării unui drum de acces);

- abandonarea deșeurilor de orice fel, turiștii au obligația evacuării deșeurilor pe care le generează până în locul special amenajat pentru colectare.

PUNCTE SLABE	PUNCTE TARI
<p>fi relativa izolare a rezervației cu căi de acces numai pedestre, pe cărări de munte și drumuri de căruțe;</p> <p>fi lipsa amenajărilor minime pentru turiști din imediata apropiere a rezervației (adăpost, cabană, toalete ecologice etc.);</p> <p>fi nemarcarea traseelor care ar putea conduce turiștii spre rezervație din arealele turistice învecinate (Poiana Narciselor, Roșia Montană, Abrud etc.);</p> <p>fi deteriorarea marcajelor în interiorul rezervației de unde dificultățile ce apar în vizitarea ei de către turiști;</p> <p>fi lipsa dotărilor și amenajărilor care să asigure o vizitare cuprinzătoare și în siguranță de către turiști a rezervației;</p> <p>fi restricțiile în vizitare și popas impuse de statutul de arie protejată.</p>	<p>fi un cadru natural montan cu aspecte peisagistice deosebite;</p> <p>fi arealul rezervației nu a fost afectat de activitățile miniere, forestiere sau agricole;</p> <p>fi rezervația ca obiectiv turistic are un mare grad de atractivitate și o valoare peisagistică deosebită;</p> <p>fi posibilitatea practicării în rezervație, dar și în zona din jur a unor forme atractive de turism: montan, de tranzit, de odihnă și recreere, de sejur, rural cu valențe agroturistice.</p>

A. Acțiuni și activități interzise sau permise în rezervație și în imediata vecinătate:

a) În rezervația propriu – zisă se interzice:

- recoltarea de eșantioane de roci și alte materiale în alte scopuri decât cel științific;

b) În rezervația propriu – zisă sunt acceptate:

- amenajări strict pentru practicarea turismului sau activități de cercetare;

- activități turistice și de cercetare.

c) În zona tampon se interzic:

- activități industriale chiar și de mică amploare, inclusiv exploatarea coloanelor de bazalt și a altor materiale de construcție;

- construirea de case de vacanță, cabane,

chioșcuri, restaurante:

- montarea de panouri publicitare;

- depozitarea deșeurilor de orice natură;

- pășunatul cu efective mari de animale.

d) În zona tampon și în imediata apropiere se pot desfășura o serie de activități tradiționale care să nu afecteze perimetrul rezervației:

- pășunatul cu efective mici de animale;

- tăieri de igienă în pădure fără a afecta structura arboretelor;

- se vor păstra funcțiile existente și procentul de categorii de fond funciar (pădure, pășune, fâneață, stâncării);

- se vor construi adăposturi în stil tradițional pentru animale și oameni (sălașe, mutături);

- se poate amenaja un camping/cabană de mici dimensiuni în vederea primirii turiștilor, dar numai în acord cu legea 137/1995 (reactualizată) privind protecția mediului și Ordonanța nr.850/2003 .

AMENINȚĂRI	OPORTUNITĂȚI
<p>fi mineritul în zonă este într-un declin accentuat (conținuturi mici, condiții dificile de exploatare, resurse financiare pentru cercetare și explorare tot mai reduse, exploatările miniere necesitau costuri mari de extracție, ele degradau ireversibil mediul și implicit afectau sănătatea locuitorilor pe arii extinse) * șomaj, depopulare;</p> <p>fi rețeaua de drumuri naționale și județene într-o stare slabă de întreținere;</p> <p>fi locuitorii, într-o pondere apreciabilă au fost ocupați în activități economice tradițional-monoindustriale (minerit) în prezent aflate într-o puternică recesiune, unele încetându-și activitatea. Forța de muncă este calificată pe o paletă restrânsă de meserii, predominant legate de minerit;</p> <p>fi nivel destul de ridicat al șomajului din cauza restructurării industriale și al profilului monoindustrial al zonei Bucium – Roșia Montană;</p> <p>fi fenomenul migrației către mediile urbane sau chiar în afara țării este din ce în ce mai accentuat și în multe cazuri cu caracter ireversibil.</p>	<p>fi cadrul legislativ actual, bazat pe principiile dezvoltării durabile a teritoriului, nu mai permite activitățile cu un impact major asupra mediului fi zona (“Țara Abrudului”) dispune de un “capital” generos de resurse deosebit ca patrimoniu turistic (printre ele și Detunata Goală);</p> <p>fi practica și experiența internațională și pe alocuri cea națională (zonele: Bran – Moieciu, Bucovina, zona Maramureș etc.) a dovedit că turismul organizat (ca inițiativă privată și publică) este singura activitate economică ce exploatează, protejează și conservă resursele turistice cu efecte în bunăstarea populației locale. Situația socio-economica, grav afectată de restructurarea mineritului, ar putea fi într-o oarecare măsură ameliorată prin amenajarea și exploatarea turistică a zonei (Țara Abrudului);</p> <p>formarea unor “centre de dezvoltare turistică” în zonele învecinate (ex. “Țara Moșilor”: Albac, Gârda, Arieșeni) constituie bune exemple pentru zona minieră;</p> <p>dorința autorităților locale și județene de a se implica, dar și de a sprijini inițiativa privată în dezvoltarea turismului, acestea într-o strategie zonală și regională;</p> <p>posibilitatea elaborării de proiecte prin care să se atragă fonduri structurale europene, prin componenta Fondul European de Dezvoltare Regională;</p> <p>în apropiere (Bucium, Roșia Montană, Abrud, Mogoș etc.) există obiective turistice naturale și antropice cu valoare deosebită, de interes național, incluse pe lista monumentelor de patrimoniu sau a ariilor protejate;</p> <p>agricultura zonei este practică într-un sistem de subzistentă, dar este ecologică ce ar putea fi un mare avantaj pentru turism rural și agroturism;</p> <p>se manifestă un început de activitate turistică modernă în zonă, cu o evoluție destul de lentă, dar fără a avea la bază o strategie de dezvoltare elaborată de către autoritățile locale;</p> <p>un potențial turistic apreciabil al unității administrative pe teritoriul căreia se află rezervația (com. Bucium): prezența satelor de tip risipit și răsfirat (tipice Apusenilor), o istorie străveche legată de exploatările aurifere, un potențial apreciabil al gospodăriilor populației pentru un turism rural cu valențe agroturistice.</p>

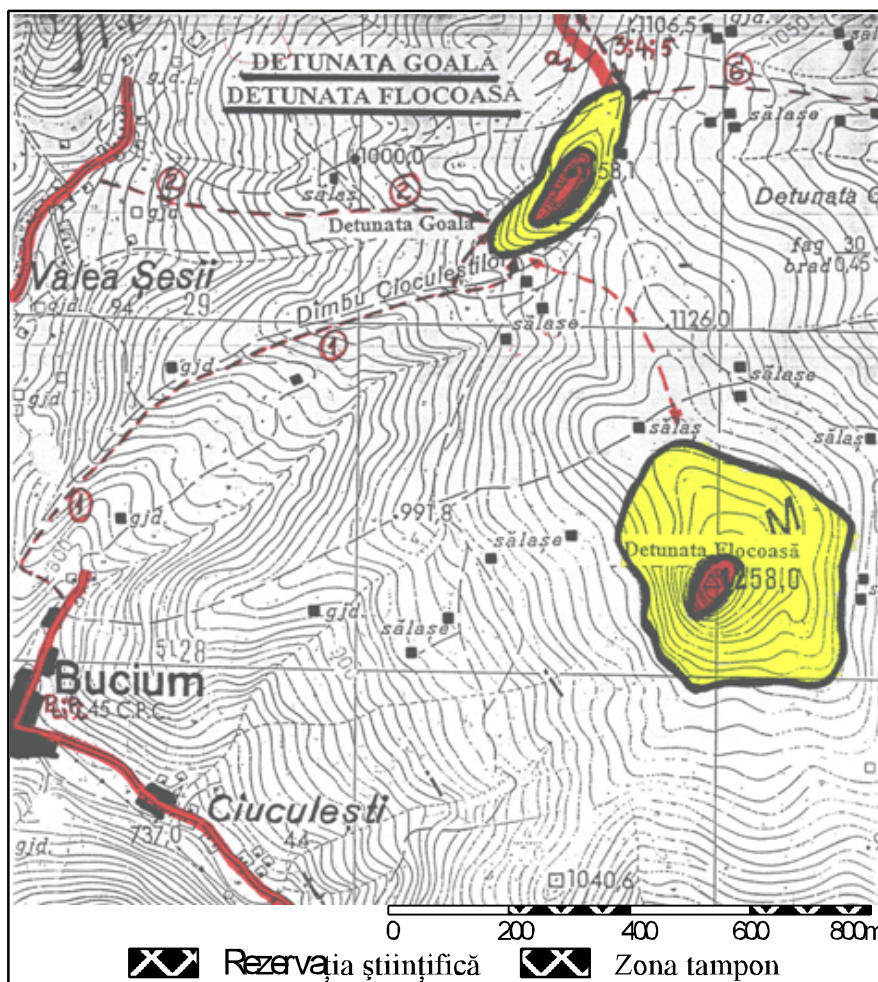

Fig. 3. Harta rezervațiilor geologice detunata goală și detunata flocoasă (propuneri căi de acces), a Ministerului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului, privind procedura de încredințare a administrării sau atribuirii în custodie a ariilor naturale protejate.

B. Propuneri în scopul unei bune amenajări și exploatări turistice:

a) Pentru îmbunătățirea accesului:

a1) Remarcarea și marcarea vechilor și altor trasee turistice:

1. Bucium Șasa (DJ 107 I) à Dealul Ciuculeștilor à Detunata Goală; poteci și drumuri de căruțe, distanța de cca. 4 km (până în vârf) sau 3 km până la locul de popas de la izvorul de la sud de rezervație (timp de mers cca. 1½ ore – 2ore). Diferența de nivel cca. 450 m, nerecomandabil iarna. Trebuie remarcat cu bandă roșie pe fond alb (cum era inițial).

2. Bucium Șasa (DJ 107I) à sat Valea Șesii (DC 117) à Rezervația Detunata Goală (cca. 4 km, timp de mers 1½ ore) pe cărare de munte. Nemarcat, se poate marca cu bandă albastră pe fond alb.

3. Roșia Montână YMBOL 224 \f "Wingdings" \s 12 șoseaua industrială (DN 74 – Roșia Poieni) à sat Jurcuiești à Detunata Goală, cca. 9 km; timp de mers 2½ ore; drum de căruțe și poteci de munte; orientare ușoară datorită gospodăriilor de pe traseu; ar trebui marcat – bandă roșie pe fond alb (constituind astfel un traseu mai lung Bucium Șasa – Detunata Goală – Roșia Montână).

4. Abrud à Dealul Băieșilor à intersecție cu traseul 3 à sat Jurcuiești à Detunata Goală (cărări de munte și drumuri de căruțe; cca. 14 km; timp de mers 4 ore; ar trebui marcat cu cruce roșie pe fiind alb, până la intersecția cu traseul 3).

5. DN 74 (Gura Cornii) à Cătun Poiană à Detunata Goală (cărări de munte și drumuri de căruțe; cca. 13 km, timp de mers cca. 4 ore; ar trebui marcat cu cruce albastră pe fond alb, până la intersecția cu traseul 3).

6. Poiana Narciselor à Pasul Mogoș (pe DJ 107I) à Detunata Goală; poteci de munte și drumuri de căruțe, cca. 14 km, timp de mers cca. 4 ore, ar trebui marcat cu bandă roșie pe fond alb (Continuându-se cu traseele 1,3,4).

a2) *Accesul auto* s-ar putea realiza prin amenajarea unui drum de acces în lungime de 6 km, din drumul industrial (Gura Cornii – Roșia Poieni), care ar conduce până în nordul rezervației Detunata Goală. La punctul final de aici se poate amenaja un spațiu de parcare (P), iar de aici o potecă marcată să conducă turiștii, în siguranță, pe vârful Detunatei Goale.

a3) *Întreținerea în bună stare a DJ 107I* (DN 74 – Bucium Cerbu – Bucium Șasa – Mogoș – Aiud).

b) Pentru primirea turiștilor și vizitarea rezervației:

b1) Ce vizează rezervația:

1. Construirea unei cabane ecologice montane (Ce, 2 margarete), la exteriorul rezervației (în NV) sau cel sudic (lângă izvor). Capacitate 20 locuri de cazare și 50 locuri pentru alimentație, cu un mic club de agrement.

2. Amenajarea a două platforme de campare (Pc) de câte 20 de locuri în apropierea cabanei, grupurile sanitare ce le vor deservi se vor amplasa la parterul cabanei, cu acces direct din exterior.

3. Amenajarea unei platforme de priveliște (Bv-belvedere) pe vârful Detunata Goală și un traseu de coborâre (sigur) în versantul sudic, în vederea realizării unui circuit de vizitare a obiectivului.

4. Accesul turiștilor și în perspectivă al autovehiculelor numai prin locurile și spațiile special amenajate (Autovehiculele au acces numai până în dreptul indicatoarelor și barierelor din afara “zonei de tampon”).

5. Amplasarea de borne și panouri indicatoare la marginea perimetrului strict protejat și a zonei tampon.

6. Instalarea de panouri de informare (cu detalii despre obiectiv) în zona rezervației, dar și la locurile de plecare a traseelor turistice ce duc spre obiectiv (Abrud, Roșia Montană, Poiana Narciselor, Bucium Șasa).

7. Stabilirea clară a sarcinilor pe care le au organele silvice (Ocolul Silvic Alba Iulia) și administrația locală (Primăria Bucium) în ceea ce privește amenajarea, supravegherea și competențele de acțiune asupra rezervației.

8. Rezolvarea în regim de urgență a problemei evacuării deșeurilor și resturilor lăsate de turiști în perimetrul rezervației, dar mai ales în exteriorul ei, evacuarea lor spre zonele de colectare din centrul de comună.

9. În ceea ce privește biodiversitatea sunt necesare studii de inventariere și cartare a acesteia pentru a identifica grupurile și a arealele în care biodiversitatea necesită măsuri speciale pentru protecție.

10. Includerea rezervației într-un program turistic organizat care să cuprindă și alte obiective din Țara Abrudului: Bucium (locurile istorice, casele memoriale), Poiana Narciselor, Abrudul (edificii religioase, locuri istorice, case memoriale), Roșia Montană (Muzeul mineritului, siturile istorice, tăurile, rezervațiile Piatra Corbului și Piatra Despicață), rezervația Vîlcan etc.

11. Amenajarea unui loc de popas la sud de rezervație (Ce/P), lângă izvor, cu minim necesar: măsuțe, un adăpost simplu, un sistem de depozitare și evacuare a deșeurilor.

b2) Ce vizează zona înconjurătoare:

1.(12). Amenajarea unui punct de informare turistică (Pi) în centrul comunei Bucium (la intersecția DJ 107I cu DC 117), lângă clădirea primăriei.

2.(13). Pe construcția neterminată a căminului cultural ar putea fi amenajată o pensiune turistică (Pt. cazare – 20 locuri;

alimentație publică – 50 locuri, categoria 2 margarete).

3.(14). Încurajarea gospodăriilor (foarte puține) care și-au deschis spații de cazare și masă pentru turiști în sistem de pensiune sau agroturism. În final satul Bucium Șasa ar putea fi declarat stațiune turistică de interes local (minim 60 locuri de cazare).

4.(15). Trecerea la o activitate continuă de promovare a ofertei turistice a comunei Bucium, cu focalizare pe Detunata Goală prin:

- amenajarea unui punct de informare turistică în centrul de comună (Pi);

- confecționarea și distribuirea unor mijloace de promovare diversificată: pliante, broșuri, anunțuri în presa scrisă, panouri publicitare etc.

- mesaje publicitare cu tematică turistică prin radio, TV, internet.

5.(16). Diversificarea ofertei turistice a comunei Bucium, pentru a atrage și a ține cât mai mult în zonă, un număr cât mai mare de turiști {cât mai multe gospodării care să îndeplinească condițiile unui turism rural de tip agroturism, ofertarea turiștilor cu produse alimentare proprii și ecologice (lactate, fructe de pădure, ciuperci, fructe, sucuri și compoturi etc.), amenajarea unor microferme și gospodării model cu specific local, folosirea în tratamente tradiționale a plantelor medicinale din zonă; cură cu miere de albine și alte produse apicole; confecționarea și valorificarea unor obiecte de artizanat (tradiționale zonei) cu caracter funcțional – țesături de lână: cergi, covoare, dimii, sumane, obiecte de cojocărit etc).

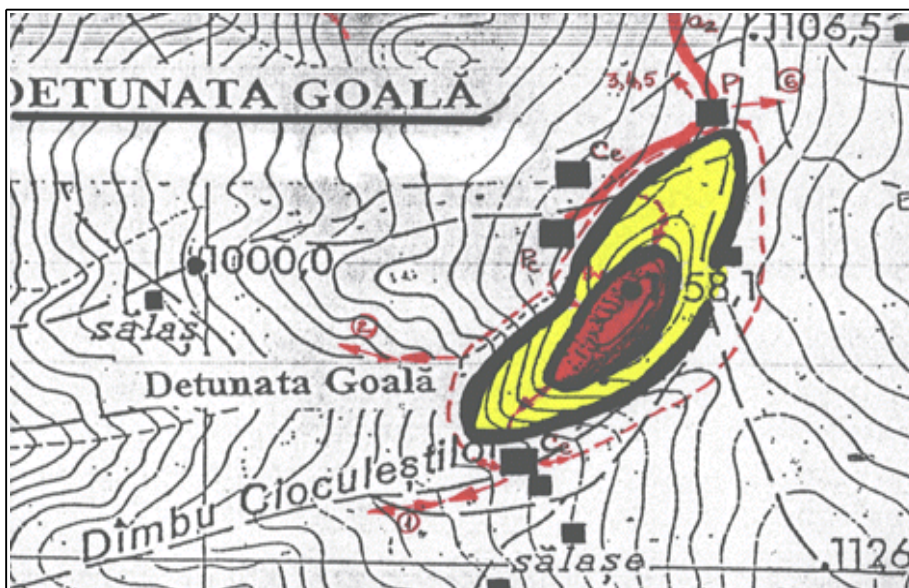

Fig. 4. Schița cu propunerea de amenajare turistică a rezervației Detunata Goală

BIBLIOGRAFIE

1. Bleahu, M., Brădescu, Vl., Marinescu, Fl., (1976) – *Rezervații naturale geologice din România*, Edit. Tehnică, București.
2. Maxim, I., (1944) – *Forma și tipul de erupție a celor două Detunate*, Rev. Muz. Geol. - Mineral., Univ. Cluj, vol. VIII, nr. 1 – 2, p.p. 161 – 174; Cluj.
3. *Legea 137/1995* (cu modificările ulterioare) – privind protecția mediului.
4. *O.U. 236/2000 a Guv. României* – privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări prin legea nr. 462/200.